

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 179/05-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcu Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu vo veci sťažnosti P. V., bytom T., zastúpeného advokátom Mgr. V. Ž., M., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 641/02 na neverejnom zasadnutí 2. septembra 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 641/02 **p o r u š i l** základné právo P. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 641/02 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. P. V. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trenčín **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je p o v i n n ý zaplatiť úhradu trov konania P. V. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta Mgr. V. Ž., M., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti P. V. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. mája 2005 doručená sťažnosť P. V., bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. V. Ž., M., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 641/02.

Sťažovateľ uviedol, že 9. júla 2002 bola okresnému súdu podaná žaloba o neplatnosť vyhlásenia ručiteľov, kde je on označený ako žalovaný. Vec je na okresnom súde vedená pod sp. zn. 8 C 641/02. Od podania žaloby uplynuli tri roky a vo veci nebolo vykonané žiadne pojednávanie a nebolo ani rozhodnuté napriek tomu, že sa listami zo 14. januára 2003, 17. júna 2003 a 31. marca 2004 takéhoto postupu dožadoval. V inej veci, v ktorej je sťažovateľ navrhovateľom, došlo k prerušeniu konania do právoplatného skončenia veci vedenej pod sp. zn. 8 C 641/02. Sťažovateľ sa domnieval, že nečinnosťou okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy. Podľa jeho názoru v konaní okresnému súdu vo veci nebráni žiadna zákonná prekážka, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá bez prietáhov, pričom poukázal na povinnosť okresného súdu vyplývajúcu z § 100 Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol nálezom, že:

„Základné právo podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov P. V... v konaní vedenom na Okresnom súde v Trenčíne pod sp. zn. 8 C 641/02 porušené bolo.

Okresnému súdu Trenčín sa prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi P. V... priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk.

Právnomu zástupcovi sa priznávajú trovy právneho zastúpenia vo výške 5 320 Sk...“

Sťažovateľ listom z 24. augusta 2005 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

Po prijatí veci na ďalšie konanie bolo vyžiadané vyjadrenie k sťažnosti od predsedu okresného súdu, ktorý tak urobil listom č. Spr. 1114/05 z 20. júla 2005. V liste uviedol všetky úkony vykonané v danej veci pričom zhodnotil aj skutkovú a právnu zložitosť sporu a postup okresného súdu vo veci. Predmet konania a dokazovanie, ktoré je potrebné vo veci vykonať, hodnotil tak, že nie sú skutkovo a právne zložité. Nezistil ani prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Zo spisu nezistil ani prietahy v konaní, ktoré by spôsobil sťažovateľ alebo iný účastník konania. V obdobiach od 25. septembra 2002 (úprava zákonnej sudkyne z doručenia uznesenia daňovému úradu) do 20. februára 2003 (pokyn sudkyne na doručenie vyjadrenia žalovanému) a od 23. apríla 2003 (doručenie vyjadrenia žalovaného k žalobe) do 31. marca 2005 (vytýčenie pojednávania vo veci) označil ako prietahy spôsobené okresným súdom. Vo veci sa 15. júna 2005 konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na iný termín za účelom doplnenia dokazovania. Prietahy v konaní, ktoré boli spôsobené okresným súdom, považuje za zbytočné. Zároveň uviedol, že netrvá na verejnom pojednávaní.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci:

Na okresnom súde bol 9. júla 2002 podaný návrh na vyslovenie neplatnosti vyhlásenia ručiteľa, ktorý obsahoval aj návrh na predbežné opatrenie v konaní. K návrhu

boli pripojené prílohy a bol zaplatený súdny poplatok 1 500 Sk v kolkoch. Navrhovateľmi vo veci boli J. S. a spol. proti odporcovi P. V. (sťažovateľ v konaní na ústavnom súde). Vec bola 9. júla 2002 pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. G. J., ktorej podľa záznamu (č. 1. 22) bol spis pridelený 12. júla 2002.

Dňa 12. júla 2002 bolo uznesením okresného súdu uložené navrhovateľom vykonať opravy návrhu v lehote 10 dní.

Dňa 17. júla 2002 sa k veci vyjadril sťažovateľ (v konaní žalovaný).

Dňa 12. augusta 2002 navrhovatelia vzali späť návrh na predbežné opatrenie.

Dňa 14. augusta 2002 okresný súd uznesením zastavil konanie o predbežnom opatrení a rozhodol o vrátení poplatku 400 Sk; rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 12. septembra 2002.

Dňa 25. septembra 2002 okresný súd zaslal Daňovému úradu Ž. uznesenie na realizáciu vrátenia súdneho poplatku za predbežné opatrenie.

Dňa 15. januára 2003 a 29. januára 2003 žiadal sťažovateľ vytýčenie termínu pojednávania vo veci.

Dňa 20. februára 2003 okresný súd vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k žalobe v lehote 10 dní.

Dňa 12. marca 2003 nahliadol do spisu zástupca navrhovateľov v konaní.

Dňa 19. marca 2003 a 14. apríla 2003 nahliadol do spisu sťažovateľ.

Dňa 23. apríla 2003 sa k návrhu vyjadril sťažovateľ.

Dňa 29. apríla 2003 zákonná sudkyňa upozornila kanceláriu, aby vyjadrenie sťažovateľa zaslala zástupcovi navrhovateľov.

Dňa 17. júna 2003 a 10. októbra 2003 žiadal sťažovateľ o vytýčenie termínu pojednávania.

Dňa 19. apríla 2004 predseda okresného súdu založil do spisu žiadosť sťažovateľa o odstránenie prierahov v konaní.

Dňa 23. marca 2005 zástupca sťažovateľa opätovne žiadal o odstránenie prierahov v konaní.

Dňa 4. apríla 2005 bol vytýčený termín pojednávania na 15. jún 2005.

Dňa 15. júna 2005 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 17. október 2005 za účelom výsluchu navrhovateľov v 3. až 5. rade a sťažovateľa a predloženia ďalších dokladov.

III.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov je zabezpečenie odstránenia stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04).

Otázku existencie zbytočných prietahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti vecí, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (III. ÚS 125/04, III. ÚS 229/04).

Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o neplatnosť vyhlásenia ručiteľov.

Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, so sťažnosťou, ako aj s vyjadrením povereného výkonom funkcie predsedu okresného súdu ústavný súd dospel k záveru zhodnému s vyjadrením povereného výkonom funkcie predsedu okresného súdu, že ide o vec, ktorá nie je skutkovo ani právne zložitá.

Pokiaľ ide o druhé kritérium, a to posúdenie správania účastníkov konania, ústavný súd sa stotožňuje s názorom povereného výkonom funkcie predsedu okresného súdu, že účastníci konania nedali žiadny dôvod na vznik prietahov v konaní.

Pri skúmaní existujúcej námietky zbytočných priet'ahov v konaní v postupe okresného súdu ústavný súd zistil, že tu vznikli obdobia nečinnosti, ktoré majú znaky porušovania základného práva s'ťažovateľa na konanie bez zbytočných priet'ahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (bol 1 výroku nálezu).

Takéto obdobie ústavný súd zistil od 25. septembra 2002 (zaslanie uznesenia Daňovému úradu Ž.) do 20. februára 2003 (výzva na vyjadrenie žalobcovi) v trvaní 5 mesiacov, a od 29. apríla 2003 (pokyn kancelárii na zaslanie vyjadrenia zástupcovi žalobcu) do 4. apríla 2005 (nariadený termín pojednávania) v trvaní 24 mesiacov. Spolu zbytočné priet'ahy v konaní predstavujú 2 roky a 5 mesiacov.

Poverený výkonom funkcie predsedu okresného súdu taktiež konštatuje tieto zistenia bez toho, aby našiel dôvod takéhoto postupu zákonnej sudkyne.

Ústavný súd pripomína, že povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základných práv a slobôd garantovaných ústavou je zabezpečiť odstránenie právnej neistoty účastníkov, ktorí svojím postupom v konaní nedali dôvod na vznik neoprávnených priet'ahov v konaní.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy, ak porušovanie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

S'ťažovateľ sa v petite svojej s'ťažnosti takéhoto rozhodnutia dožadoval.

Pretože ústavný súd zistil, že došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

S'ťažovateľ v petite s'ťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 50 000 Sk.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno upraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie. Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 20 000 Sk (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Pri posúdení intenzity nemajetkovej ujmy sťažovateľa prihliadal ústavný súd predovšetkým na dĺžku posudzovaného konania pred okresným súdom, proti ktorému sťažnosť smeruje, a na dĺžku zistených zbytočných priesťahov (2 roky a 5 mesiacov), ako aj na predmet posudzovaného konania.

Ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške priznaného primeraného finančného zadosťučinenia (vychádzajúc zo zásad spravodlivosti) aj skutočnosť, že sťažovateľ jednoznačne neprispel k vzniknutým priesťahom v konaní.

Sťažovateľ žiadal prostredníctvom svojho právneho zástupcu aj priznanie náhrady trov konania za dva úkony právnej pomoci a dva režijné paušály spolu vo výške 5 320 Sk.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ bol vo veci úspešný a podľa ustanovenia § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prichádza do úvahy zaviazat' stranu, ktorá spôsobila porušenie základných práv sťažovateľa, na úhradu jeho trov.

Ústavný súd postupoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Podľa citovanej vyhlášky za jeden úkon právnej služby v roku 2005 v konaní pred ústavným súdom je základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

Ústavný súd preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov konania za dva úkony právnej služby a dva režijné paušály spolu vo výške 5 302 Sk (bod 4 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na priznanie náhrady trov konania nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podľa opravný prostriedok.

V Košiciach 2. septembra 2005